

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Elisabeth Sæther

Vår dato
22.10.2021
Deres dato

Vår referanse
21/00093-12
Deres referanse

Høring i energi- og miljøkomiteen – statsbudsjettet for 2022

Behov for økt satsing på et klimavennlig jordbruk

Etablering av Bionova. I forslaget til statsbudsjett for 2022 foreligger det ingen nye virkemidler som styrker satsingen på et mer klimavennlig jordbruk. Norges Bondelag viser til behandlingen av Meld. St. 13 (2020–2021) Klimaplan 2030, der SV og Senterpartiet bemerket følgende:

«Stortinget ber regjeringen opprette et «Bionova», et klimafond på 10 mrd. kroner for landbruket, hvor utøvere kan søke støtte til omlegging av produksjon og drift slik at klimautslippene reduseres per produsert enhet. Fondet skal også bidra til å finansiere tiltak for økt binding av CO₂ i skog og jord».

Merknaden er fulgt opp i Hurdalsplattformen, hvor det slås fast at regjeringen vil:

«Oppfylle staten og landbrukets avtale om kutt av klimagassutslipp i landbruket ved hjelp av nye verktøy. Det viktigste nye verktøyet vil være etablering av Bionova, en finansieringsmekanisme til støtte for klimatiltak i landbruket».

Den økonomiske situasjonen i norsk landbruk er for tiden svært krevende. Norges Bondelag er derfor positive til at regjeringen skal etablere Bionova. Tiden mot 2030 må brukes godt og det haster å komme i gang. Det må settes av tilstrekkelig med midler til etablering av Bionova allerede i neste års statsbudsjett. Sp og SVs merknad om å etablere et klimafond på kr. 10 mrd. bør legges til grunn. Klimasatsingen i jordbruket må ikke settes opp mot arbeidet med å tette inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet.

Norges Bondelag ber om at klimafondet Bionova prioriteres, og understreker viktigheten av at finansieringen av Bionova legges inn i de ordinære statsbudsjettprosessene og ikke de årlige jordbruksforhandlingene.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Klimasparing i fond med skattefordel. For å styrke bondens mulighetsrom for å foreta klimainvesteringer på egen gård bør det etableres en ordning hvor bonden kan spare i fond og gis skattefordel dersom midlene investeres i gode klimaløsninger på gården.

Selve avsetningen til fondet bør gjennomføres av bonden som en regnskapsteknisk avsetning tilsvarende ordningen med gevinst- og tapskonto. Slik vil fondet også kunne brukes til å jevne ut inntekter mellom år. Bonden setter av midler i gode år og får en skattefordel når disse benyttes til forhåndsdefinerte klimatiltak og klimainvesteringer på gården.

Norges Bondelag ber om at det etableres en fondsordning for klimainvesteringer på den enkelte gård.

Kommentarer til prop. 1 LS (2021-2022). Kapittel 9.9. Avgifter på utslipp av klimagasser

Forslaget om økt CO₂-avgift for mineralolje. Norges Bondelag viser til forslag om å øke avgift på ikke-kvotepfiktige utslipp av klimagasser med 28 prosent.

Forslaget vil blant annet omfatte landbruksdiesel og medføre en økt årlig kostnad for bonden på om lag kr. 50 mill. Det eksisterer i dag ingen nullutslippsalternativer for størsteparten av bondens maskinpark og avgiften vil således ikke virke som et incitament til å velge mer miljøvennlige alternativer i landbruket. Derfor vil en økt klimaavgift på nåværende tidspunkt utelukkende bety en *økt kostnad* for bonden, som ikke vil kunne dekkes inn med tilsvarende prisøkning i markedet.

Samtidig er kostnadene på flere sentrale innsatsfaktorer i jordbruket, i sterk vekst. Budsjettnemnda for jordbruket har beregnet at bare siden jordbruksforhandlingene ble avsluttet i mai i år, har kostnadene for mineralgjødsel og byggevarer alene steget med kr. 754 mill. Staten og faglagene i jordbruket har derfor startet opp tilleggsforhandlinger om kompensasjon for den kraftige kostnadsveksten, hvor også elektrisk kraft er omfattet. Forhandlingene pågår fortsatt. Den foreslåtte økningen av CO₂-avgiften vil komme på toppen av en allerede kraftig kostnadsvekst i næringen.

Norges Bondelag er svært kritisk til forslaget om en kraftig økning av CO₂-avgiften på landbruksdiesel, uten at dette kompenseres på andre måter.

Forslaget om innføring av CO₂-avgift for veksthusnæringen. I statsbudsjettet er det foreslått å oppheve fritaket fra CO₂-avgiften på naturgass og LPG til veksthusnæringen. Norges Bondelag mener at en gjennomføring av dette punktet vil være i strid med klimaavtalen mellom staten og jordbruket.

Et samlet landbruk har som mål å være fossilfritt innen 2030. Ifølge Gartnerforbundet har norske veksthus kuttet sine klimagassutslipp med 70 prosent fra 1989-2018. Kutt av de resterende utslippene framover er høyt prioritert, blant annet gjennom arbeidet i Verdiskapingsprogrammet til Innovasjon Norge, som støtter konvertering fra fossile til fornybare oppvarmingskilder i landbruket. Samtidig har norske grønnsaker har i liten grad tollbeskyttelse og er dermed svært konkurransutsatt. Innføring av en CO₂-avgift for norske veksthus vil gi bedre rammevilkår for importerte grønnsaker, stikk i strid med målet om å øke andelen norskprodusert frukt og grønt.

Norges Bondelag vil advare sterkt mot innføring av CO₂-avgift for norske veksthus.

Kommentarer til prop. 1 S (2021–2022). Kap. 1420, post 73 Tilskudd til rovvilttiltak

Målet med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdepende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Midlene skal kompensere for reelle kostnader og ekstraarbeid som tilstedeværelse av rovdyr har for beitebrukerne. Dette gjelder blant annet; rovviltsikre gjerder, tidlig nedsanking, kadaverhund, elektronisk overvåking m.m. Posten dekker også drift av rovviltnemndene, omstilling og godtgjøring til kommunale fellingslag.

Midler til rovdyrtiltak, tidligere kalt forebyggende og konfliktdepende tiltak (FKT), reduseres fra 80,4 mill i 2021 til 79,5 mill i 2022. Av posten er 10 mill øremerket til omstilling av beitebrukere som har store tap til rovdyr over tid. Allerede i statsbudsjettet for 2009 ble det satt av 84,1 mill til dette formålet. Nivået på bevilgningene har siden ligget på dette nivået samtidig som nye kostnader har kommet til. Offentlig finansiering av forebyggende tiltak i beitenæringene er en forutsetning for det todelte målet i rovdyrpolitikken, at vi både skal ha rovdyr og beitenæring i utmark.

Norges Bondelag er kritisk til at Klima- og miljødepartementet ikke bevilger tilskudd til rovvilttiltak for beitebrukere som øker sin besetning, jf. brev fra av 20.02.2020 fra Miljødirektoratet til Statsforvalterne:

«Auka beitebruk med sau i rovviltprioriterte område skal ikkje stimulerast. For å medverke til ei tydelegare soneforvaltning skal midlar til førebyggjande og konfliktdepende tiltak normalt prioriterast slik at det blir fokusert på besetningar som ikkje medverkar til auka tal på beitedyr i rovviltprioriterte område. På same måte skal nyetablert beitebruk med sau i rovviltprioriterte område prioriterast lågt.»

For å sikre rekruttering til landbruket er det avgjørende at også drifta på det enkelte gårdsbruk kan utvides og tilpasses utviklingen ellers i landbrukspolitikken. Norges Bondelag mener denne praksisen bryter med rovviltforliket og den todelte målsettingen. Det har vært en grunnleggende forutsetning for dagens rovdyrpolitikk at det skal kunne være beitedyr i rovviltprioriterte områder.

Norges Bondelag ber Stortinget om å presisere at tilskudd til rovvilttiltak også skal gis til beitebrukere som øker sin sauebesetning i rovviltprioriterte områder. Norges Bondelag mener midler til forebyggende og konfliktdepende tiltak (FKT) må økes med 15 mill, kroner, slik at det totalt settes av 95 mill.

Kapittel 1420, post 22.2 Anadrom laksefisk

Potten for bekjempelse av pukkellaks bør styrkes med ytterligere 5 mill etter erfaringene fra årets massive invasjon av denne uønskede arten. Potten for å fjerne lakseparasitten Gyrodactylus salaris fra Driva-vassdraget bør økes til 15 mill. i tråd med Miljødirektoratets anslag. Den nasjonale tiltaksplanen fra Miljødirektoratet for prioriterte laksetrapper må følges opp med 10 mill. årlig de neste 10 årene.